

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Vår dato:

27.04.2026

Vår ref:

2026/9487

Deres dato:

20.02.2026

Deres ref:

26/4734

JEVNAKER KOMMUNE

Postboks 60

3521 JEVNAKER

Saksbehandler, innvalgstelefon

Lars André Stallemo, 69 24 70 00

Lovlighetskontroll av kommunens vedtak - Jevnaker - sak 116/25 - kommunestyrevedtak sak 116/25

Statsforvalteren viser til kommunens oversendelse av krav om lovlighetskontroll 20.02.2026. Kravet knytter seg til kommunestyret sitt vedtak 18.12.2025 i sak 116/25. Relevante dokumenter ble oversendt 11.03.2026.

Vi har behandlet saken og vår konklusjon er:

Statsforvalteren avviser kravet om lovlighetskontroll. Det er ikke klaget på «endelige vedtak», jf. kommuneloven § 27-2 første ledd bokstav a. Det betyr at kommunens vedtak blir stående uendret.

Sakens bakgrunn

I møte 18.12.2025 fattet kommunestyret følgende vedtak i sak 116/25:

Jevnaker kommune vedtar fremdriftsplan for etablering av reservevannskilde. Tilknytning til Ringerike kommune velges som alternativ 1, og utredes i 2026. Alternativet vedr. grunnvannsuttak i Mosmoenområdet velges som alternativ nr. 2, og utredes dersom alternativ nr. 1 ikke fører frem. Arbeidet skal følge vedlagte fremdriftsplan (2025-2029).

Kommunestyrerepresentantene Per Ole Rønning (H), Kjetil Hartvedt (SP), Maria Therese Andresen-Aldersjøen (FRP) og Anders Bækkeli Lien (FRP) fremmet krav om lovlighetskontroll av vedtaket 08.01.2026. Kravet er sendt inn av Hans Gustav Borch (H). Kravet om lovlighetskontroll er i hovedsak begrunnet med at saksfremlegget ikke var godt nok utredet og hadde vesentlige mangler. Klagerne hevder dette ikke bare er en fremdriftsplan, men et juridisk bindende vedtak. Rambøll har ikke vært informert om eksisterende privat avtale som kan påvirke valget av et annet alternativ.

Kommunestyret tok stilling til kravet om lovlighetskontroll i møte 12.02.2026, og opprettholdt vedtaket. Saken ble derfor oversendt til Statsforvalteren for behandling, jf. kommuneloven § 27-1 første ledd.

E-postadresse:
sfospost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Pb 325
1502 Moss

Besøksadresse:
Moss: Vogts gate 17
Drammen: Dr. Hansteinsgate 9
Oslo: Stensberggata 27

Telefon: 69 24 70 00
www.statsforvalteren.no/os
Org.nr. 974 761 319

Generelt om lovlighetskontroll

Det følger av kommuneloven § 27-1 at tre eller flere medlemmer av kommunestyret eller fylkestinget sammen kan kreve at departementet kontrollerer om et vedtak er lovlig. Kravet må fremmes innen tre uker fra vedtaket ble truffet, jf. § 27-1. Myndigheten til å foreta lovlighetskontroll av kommunale vedtak er delegert til Statsforvalteren.¹ Ordningen med lovlighetskontroll er begrunnet i hensynet til økt rettsikkerhet, fremme tillit til forvaltningen samt å sikre faglig kvalitet på forvaltningens avgjørelser.²

Ved en lovlighetskontroll skal Statsforvalteren ta stilling til om vedtaket

- a) har et lovlig innhold
- b) er truffet av noen som har myndighet til å treffe et slikt vedtak
- c) har blitt til på lovlig måte.

Lovlighetskontrollen kan likevel begrenses til de anførselene som er tatt opp i saken, jf. § 27-3 andre ledd.

Lovlighetskontroll innebærer ikke myndighet til å treffe et nytt vedtak i saken, men bare til å oppheve kommunens vedtak hvis det er ugyldig, jf. § 27-3 tredje ledd.

Statsforvalterens vurdering

Er de formelle vilkårene for å foreta lovlighetskontroll oppfylt?

Statsforvalterens lovlighetskontroll er begrenset til «endelige vedtak», jf. kommuneloven § 27-2 første ledd bokstav a.

Saken gjelder kommunestyrets vedtak om fremdriftsplan for etablering av reservevannkilde.

Spørsmålet er om kommunestyrets avgjørelse kan regnes som et «endelig vedtak».

Ordningen med lovlighetskontroll omfatter i utgangspunktet kun endelige avgjørelser. Det må trekkes en grense mot prosessledende avgjørelser.³ Endelige avgjørelser vil i utgangspunktet være beslutninger som avgjør realiteten i en sak, dvs. den avgjørelsen som avslutter saken.

I forarbeidene til kommuneloven⁴ står det:

Etter utvalgets oppfatning bør likevel noen typer kommunale innstillinger, råd og uttalelser anses som vedtak som kan lovlighetskontrolleres. Dette er særlig der slike vedtak treffes i saker hvor det endelige vedtaket om sakens realitet treffes utenfor kommunen og kommunen spesielt er bedt om å uttale seg konkret om en sak. Generelle høringsuttalelser vil på den andre siden ikke kunne lovlighetskontrolleres. Unnlattelse av å fatte vedtak kan også etter en konkret vurdering anses for å være vedtak som kan lovlighetskontrolleres. Ellers vil avvisningsvedtak normalt være vedtak, mens utsettelsesvedtak normalt ikke er vedtak. Dette må imidlertid vurderes og avgjøres konkret. Utvalget vil at lovtaksten skal tydeliggjøre at det kun er endelige vedtak som kan være gjenstand for lovlighetskontroll.

¹ Jf. forskrift om delegering av myndighet etter kommuneloven, inndelingslova og forvaltningsloven, [FOR-2019-08-30-1096](#), IX.

² Se Prop. 46 L (2017-2018) punkt 27.1.4.

³ Se Prop.46 L (2017-2018) punkt 27.1.1 om gjeldende rett og 27.1.2.4 om utvalgets forslag. Departementet er enig i utvalgets vurderinger, jf. punkt 27.1.4

⁴ Prop.46 L (2017-2018) punkt 27.1.2.4. Departementet er enig i utvalgets vurderinger, jf. punkt 27.1.4

Statsforvalteren leser forarbeider slik at det i utgangspunktet kun er den endelige avgjørelsen som kan lovlighetskontrolleres, men at det etter en konkret vurdering likevel kan være grunner til at man også kan kontrollere andre avgjørelser.

Slik vi forstår saken er det enighet mellom partiene om at tilknytning og samarbeid med Ringerike kommune (alternativ 1) skal utredes først. Vi viser til alternativt forslag til vedtak fra Høyre, Sp og FrP i kommunestyremøte 12.02.2026. Kravet om lovlighetskontroll retter seg mot den delen av vedtaket som angir hvilket alternativ som skal utredes dersom alternativ 1 ikke blir endelig løsning.

Kommunens vedtak om fremdriftsplan for etablering av reservevann har visse likhetstrekk til det som i forarbeidene omtales som utsettelsesvedtak. Utsettelsesvedtak kan treffes blant annet med den hensikt å sikre et større beslutningsgrunnlag før den endelige avgjørelsen treffes senere. Disse er i utgangspunktet ikke endelige vedtak.

Om utsettelsesvedtak har departementet skrevet følgende i sin veileder⁵ punkt 6.1.3.5:

I noen tilfeller velger vedtaksorganet å fatte et utsettelsesvedtak. I førstnevnte tilfeller, avvisningssaker, avsluttes saken uten at saksforholdet har vært undergitt realitetsvurdering. I sistnevnte tilfelle, utsettelsesvedtak, ligger det at saken skal tas opp til behandling på et senere tidspunkt. Det kan være gode grunner for dette, som for eksempel innhenting av ytterligere opplysninger før avgjørelse kan treffes. Et utsettelsesvedtak kan ikke sies å være en realitetsavgjørelse som avslutter saken. Imidlertid kan et utsettelsesvedtak ha rettsvirkninger av en slik karakter og varighet at reelle hensyn tilsier at de bør kunne være gjenstand for lovlighetskontroll. Dersom en kommune for eksempel treffer avgjørelse om å utsette behandlingen av sak, og utsettelsen vil kunne få virkninger for rettigheter eller plikter for private, kan det tale for at det likevel bør være adgang til å lovlighetskontrollere avgjørelsen.

Vi viser til kommunedirektørens innstilling til kommunestyrets møte 12.02.2026, hvor det står:

Det presiseres at det som er vedtatt 18. desember 2025 er en forpliktende fremdriftsplan, og at alternativ 2 skal opp igjen til politisk behandling i desember 2026, dersom alternativ 1 ikke fører frem. Saken er altså gjenstand for en ny behandling i kommunestyret før dette alternativet i så fall skal utredes videre.

Kommunens avgjørelse 18.12.2025 må etter dette anses som prosessledende. Vi viser til forarbeidene hvor det står:

Selv om prosessledende avgjørelser isolert sett ikke kan kreves kontrollert, kan den endelige avgjørelsen kontrolleres, og prosessledende avgjørelser vil her kunne være del av lovlighetskontrollen, jf. kommuneloven § 59 nr. 4 bokstav c.

Vi kan ikke se at reelle hensyn tilsier at dette er et vedtak som kan lovlighetskontrolleres, når kommunen legger opp til ny behandling av alternativ 2 dersom alternativ 1 ikke gjennomføres.

På bakgrunn av dette anser vi ikke vedtaket i sak 116/25 som et «endelig vedtak» som kan lovlighetskontrolleres etter kommuneloven § 27-2 første ledd bokstav a.

⁵ Jf. veilederen «[Lovlighetskontroll etter kommuneloven § 59](#)», utgitt av Kommunal- og regionaldepartementet 21. oktober 2013 (H-2299)

Statsforvalteren har etter dette kommet til at de formelle vilkårene for å gjennomføre en lovlighetskontroll ikke er oppfylt.

Konklusjon

Statsforvalteren avviser kravet om lovlighetskontroll. Det er ikke bedt om lovlighetskontroll av et vedtak som er endelig, jf. kommuneloven § 27-2 første ledd bokstav a. Det betyr at kommunens vedtak blir stående uendret.

Statsforvalterens vedtak i saken er endelig og kan ikke påklages.⁶

Vi ber kommunen orientere representantene som har fremmet kravet om lovlighetskontroll om dette vedtaket.

Med hilsen

Gøril Hjelseth
seniorrådgiver
Juridisk avdeling

Lars André Stallemo
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

⁶ Jf. ovennevnte veileder «[Lovlighetskontroll etter kommuneloven § 59](#)» punkt 6.1 og 8.1